

акти судової правотворчості повинні здійснюватися у сфері права юристами (на професійній основі) для отримання правового результату, задоволення потреб і соціальних інтересів суб'єктів судової правотворчості відповідно до вимог права.

Список використаних джерел

1. Стецик Н. В. Судові правотворчі акти: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету імені Івана Франка. Серія: Юридична*. 2011. № 52. С. 27–32.

Сорока Тетяна Романівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Мозоль Наталія Іванівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОВОЛОДІННЯ ЮРИДИЧНОЮ ОСВІТОЮ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ФАХІВЦЯ

Сучасна система суспільних відносин посилює вимоги до професійної компетенції фахівців у всіх сферах життєдіяльності. Розроблення загальнодержавної стратегії у галузі освіти, орієнтованої на формування і розвиток у молоді навиків життя в інформаційному суспільстві, спрямоване на знаходження шляхів формування активної позиції майбутнього фахівця, становлення досвіду цілісного розуміння професійної діяльності, системної дії у вирішенні нових проблем і завдань. Формування інтегральної компетентності фахівців юридичних спеціальностей зумовлює необхідність здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов [4].

О. Пометун визначає компетентність як сформовані структуровані набори знань, умінь, навичок і ставлень, які дають змогу фахівцю визначати і вирішувати проблеми, що є характерними для певного напрямку професійної діяльності [3, с. 16].

На думку багатьох учених, вища юридична освіта є необхідною складовою юридичної професії, найбільш вагомою частиною вищої освіти, запорукою

професійної компетентності правника, середовищем формування юристів нового покоління. Це підтверджує, що вона відіграє важливу роль у суспільному розвитку, держави та правотворенні України.

Для якісного навчання, виховання, професійної правової підготовки громадян України, забезпечення потреб суспільства й держави у кваліфікованих фахівцях юристах закономірним є пошук гармонійного механізму врегулювання освітніх суспільних відносин. Імпонує визначення, яке пропонує Б. Андрієвський. Він вважає, що професійна компетентність фахівця являє собою комплекс особистісних якостей, придбаних знань, умінь і навичок, а також професійної спрямованості, на базі яких формуються необхідні компетенції, що, у свою чергу, стають основою функціональних компетентностей, котрі і формують професійну компетентність майбутнього фахівця. Інакше кажучи, компетенцію слід розуміти як задану вимогу, норму підготовки особистості, а компетентність – як фактично сформовані її особистісні і професійні якості та досвід діяльності. Останні акумулюють чітке визначення професіограмних вимог до конкретних видів діяльності (компетенція) і сформований вибір комплексу якостей і набутого досвіду, що забезпечують виконання професійних функцій [1, с. 218].

У структурі професійної компетентності фахівця виділяють такі компоненти:

1) мобільність знання (тобто, його постійне оновлення, оволодіння новою, невідомою інформацією для успішного застосування в певних умовах виконання професійної діяльності);

2) гнучкість мислення (фахівець повинен не тільки знати сутність проблеми, а й уміти її практично розв'язувати, застосовуючи при цьому, залежно від обставин, метод, найбільш доцільний щодо даних умов в даний час);

3) критичність мислення (тобто, здатність обирати найбільш оптимальне рішення, аргументовано відкидати помилкові судження, піддавати сумніву ефектні, але не ефективні рішення тощо) [5, с. 22 – 24].

Формування професійної компетентності майбутніх правознавців відбувається в кількох напрямках. Схарактеризуємо деякі з них. Залучення студентів до активного вивчення фахових дисциплін. Фахові правові знання спеціаліста при викладанні правових дисциплін ґрунтуються на різносторонніх і глибоких знаннях системи права в цілому і його галузях, зокрема основних принципах і тенденціях розвитку, розуміння процесів його реалізації і методики викладання. Організуючи освітній процес, викладач має бути впевненим у необхідності різностороннього поглиблення знань у результаті опанування студентами фахової діяльності, досконалого володіння навичками, користування методами і формами при аналізі тієї чи іншої юридичної ситуації. Це дозволить значно підвищити рівень професійної компетенції випускників юридичних факультетів вищих освітніх закладів, які повинні усвідомлювати необхідність постійного самовдосконалення.

Майбутнім юристам необхідно формувати здатність і готовність тлумачити і застосовувати закони й інші нормативні правові акти; забезпечувати дотримання законодавства в діяльності державних органів, фізичних і

юридичних осіб, юридично правильно кваліфікувати факти й обставини, розробляти документи правового характеру, здійснювати правову експертизу нормативних актів, давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації, приймати правові рішення і здійснювати інші юридичні дії відповідно до законів, розкривати і встановлювати факти правопорушень, визначати міри відповідальності і покарання винних, вживати необхідні заходи щодо поновлення порушених прав. Підготовка цивілізованих професіоналів повинна відповідати світовому рівню цивілізації, характерному ствердженню в житті ідей та норм гуманізму, демократії, правової держави і суспільства з ринковою економікою. Це невід’ємна частина і міжнародних освітніх стандартів. Однією з таких ідей-вимог є гуманітарна підготовка професіоналів правоохоронної діяльності. Вона посідає найважливіше місце в системі їх освіти та кадрової роботи. Гуманізм виступає сьогодні як загальнолюдський світогляд, як основа ідеології, моралі, організації і життя цивілізованого суспільства, в центрі якого знаходиться людина, що визнається найвищою соціальною, духовною і природною цінністю. Гуманізм є передумовою створення правового суспільства, покликаного на захист законних прав, свобод і гідності громадян.

На думку дослідників, загальний професійний портрет особистості юриста включає в себе такі основні властивості: професійну спрямованість, морально-психологічну підготовленість, професійно-ділову підготовленість. Усі ці властивості взаємопов’язані з такими педагогічними якостями як загальна і професійна освіченість, вихованість особистості, що удосконалюються разом з ними [2].

Професійна спрямованість – особливості системи переконань юриста на застосування всіх своїх знань і можливостей в обраній юридичній професії. Професійна юридична спрямованість характерна позитивним ставленням до професії юриста і базується на загальній спрямованості особистості студента (загальнолюдські позиції, особливості світогляду, переконань, життєвих ідеалів).

Соціально-мотиваційні якості також є складовою професійної спрямованості спеціаліста, основу яких складають сукупність ідей, переконань, поглядів на життя і суспільство. Юрист може успішно виконувати свою роботу лише розуміючи життя суспільства, займаючи принципову позицію у вирішенні професійних проблем, будучи повноцінним громадянином свого суспільства.

Н. Яворська виділяє особливості формування професійної компетентності майбутніх юристів у контексті стандартизації, які виявляються: у врахуванні глобалізаційного та інтеграційного контекстів, що обумовлює потребу в уніфікації вимог до професійної компетентності юристів на національному, міжнаціональному та наднаціональному (міжнародному) рівнях; в орієнтації на міжнародні професійні стандарти/кодекси для юридичних професій; у необхідності кореляції професійних і освітніх стандартів для майбутніх юристів; в інформатизації суспільства, що в свою чергу висуває нові вимоги до компетентностей майбутніх фахівців [6, с. 224].

Отже, професійна компетентність майбутніх юристів, яка визначається як комплексна характеристика фахівця, що виявляється в конкретній професійній діяльності та включає знання, уміння, навички, здібності, досвід, мотивацію і

особистісні властивості, формується в ході: засвоєння студентами матеріалу фахових навчальних дисциплін; забезпечення засвоєння національних та міжнародних нормативно-правових актів; організації позааудиторної роботи правничого спрямування; участі у діяльності органів студентського самоврядування та ін. Це означає, що сучасна правова освітня програма потребує постійного методологічного осмислення, чіткого розмежування базових принципів та юридичних деталей, спрямованих на формування правосвідомості та правової культури сучасних юристів. Таким чином, ми приходимо до переконання в тому, що володіння інструментальними компетентностями для майбутніх юристів стане гарантією успіху в житті людини. Інструментальні компетентності ідентифікуються з пізнавальними, комунікативними, методологічними та технологічними вміннями студентів, що сприяє формуванню високопрофесійного фахівця в галузі права. Необхідно їх успішне формування забезпечити необхідними педагогічними умовами та методикою, створити ефективну модель та конкретизувати критерії та показники їх формування, що і є основною задачею для подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел

1. Андрієвський Б. М. Професійна компетентність сучасного педагога. Педагогічні науки : зб. наук. праць / Ред. Є. С. Барбіна. Херсон : Вид-во ХДУ, 2014. С. 216–220.
2. Андрушук А. Г. Сучасні вимоги до професії юриста в німецьких умовах розбудови єдиної Європи // *Вища освіта України*. Додаток 3 (т. 2). 2006 р. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». 528 с.
3. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / За заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : КІС. 2004. С. 16–25.
4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf>.
5. Чошанов М. А. Дидактическое конструирование гибкой технологии обучения. *Педагогика*. 1997. № 2. С. 21–29.
6. Яворська Н. В. Формування професійної компетентності майбутніх юристів у контексті стандартизації. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. 2017. № 2 (14). С. 223–228.

